

Wprowadzenie do ekonomii

Ewelina Nojszewska

Podręcznik do nauki zawodu

BRANŻA EKONOMICZNA

Ilustrator: **Jerzy Flisak**

Podręcznik do nauki zawodu technik ekonomista i innych zawodów z branży ekonomicznej realizujący efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru administracyjno-usługowego stanowiące podbudowę do kształcenia w grupie zawodów PKZ (A.m).
Objaśnia podstawowe pojęcia oraz prawa i zasady obowiązujące w mikroekonomii i makroekonomii. Wiedza teoretyczna wsparta jest licznymi przykładami i ćwiczeniami wskazującymi sposoby praktycznego jej wykorzystania.

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne sp. z o.o.
Warszawa 2013

Wydanie I (2013)

ISBN 978-83-02-13598-9

Opracowanie merytoryczne i redakcyjne: **Barbara Jaworska** (redaktor koordynator),
Agnieszka Wiąckowska (tłumaczenie podstawowych pojęć na jęz. angielski),
Magdalena Wessel-Zasadzka (tłumaczenie podstawowych pojęć na jęz. niemiecki)
Konsultacje: **Ewa Kawczyńska-Kiełbasa**
Redakcja językowa: **Anna Zdanek**
Redakcja techniczna: **Maria Dylewska**
Projekt okładki: **Katarzyna Trzeszczkowska**
Zdjęcie na okładce: **robert_s/Shutterstock.com, zhu difeng/Shutterstock.com**
Skład i łamanie: **MathMaster Studio**

Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
00-807 Warszawa, Aleje Jerozolimskie 96
Tel.: 22 576 25 00
Infolinia: 801 220 555
www.wsip.pl
Druk i oprawa: CGS Drukarnia Sp. z o.o.

Publikacja, którą nabyłeś, jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, abyś przestrzegał praw, jakie im przysługują. Jej zawartość możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym. Ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A kopiując jej część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

Szanujmy cudzą własność i prawo.
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

Wstęp.....	6
I. Zagadnienia wprowadzające	
1 Podstawowe pojęcia ekonomiczne	8
1.1. Najważniejsze koncepcje i pojęcia	8
1.2. Podstawowe pojęcia mikroekonomiczne	14
1.3. Podstawowe pojęcia makroekonomiczne	14
1.4. Podstawowe pojęcia ekonomii międzynarodowej	14
1.5. Narzędzia wykorzystywane w ekonomii	15
II. Podstawy mikroekonomii	
2 Rynek – strona popytu i podaży na rynku	20
2.1. Definicja rynku i mechanizm rynkowy	20
2.2. Struktura rynku i konkurencja oraz efektywność mechanizmu rynkowego	21
2.2.1. Mechanizm rynkowy	21
2.2.2. Efektywność mechanizmu rynkowego	22
2.2.3. Konkurencja	22
2.3. Strona popytu na rynku – prawo popytu	22
2.3.1. Czynniki wpływające na wielkość popytu	23
2.3.2. Prawo popytu	24
2.4. Strona podaży na rynku – prawo podaży	27
2.4.1. Czynniki wpływające na wielkość podaży	27
2.4.2. Prawo podaży	28
3 Funkcjonowanie rynku	34
3.1. Równowaga na rynku	34
3.2. Nierównowaga na rynku: nadwyżki i niedobory	35
3.3. Zmiany popytu i podaży	36
3.3.1. Wzrost popytu	37
3.3.2. Spadek popytu	38
3.3.3. Wzrost podaży	38
3.3.4. Spadek podaży	39
3.3.5. Wzrost popytu i wzrost podaży	39
3.3.6. Wzrost popytu i spadek podaży	40
3.3.7. Spadek popytu i wzrost podaży	40
3.3.8. Spadek popytu i spadek podaży	40
3.4. Definicja i pomiar elastyczności popytu i jej rodzaje	41
3.4.1. Cenowa elastyczność popytu	41
3.4.2. Dochodowa elastyczność popytu	46
3.4.3. Mieszana elastyczność popytu	47
3.5. Definicja i pomiar elastyczności podaży	48
4 Decyzje konsumenta	54
4.1. Konfrontacja potrzeb i możliwości ich zaspokojenia	55
4.2. Preferencje, użyteczność i krzywe objętości	55
4.2.1. Użyteczność	55
4.2.3. Preferencje i krzywe obojętności	58
4.3. Ograniczenie budżetowe	60
4.4. Równowaga konsumenta i jej zmiany	60
4.4.1. Dochodzenie do równowagi konsumenta	61
4.4.2. Zmiany równowagi konsumenta	62
4.5. Koszty alternatywne	65
5 Podstawy do podejmowania decyzji przez producenta	69
5.1. Rodzaje przedsiębiorstw, ich formy własności i zasady ich funkcjonowania oraz finansowania	69

5.2. Funkcja produkcji w krótkim okresie	71
5.3. Koszty w krótkim okresie	74
6.1. Cechy charakterystyczne przedsiębiorstwa i rynku konkurencji doskonałej	83
6 Producent na rynku doskonale konkurencyjnym	83
6.2. Przychody przedsiębiorstwa doskonale konkurencyjnego	85
6.3. Równowaga przedsiębiorstwa doskonale konkurencyjnego	87
6.4. Krzywa podaży przedsiębiorstwa i rynku doskonale konkurencyjnego	90
6.5. Rola czasu na rynku konkurencji doskonałej	92
7 Producent w monopolu	96
7.1. Monopol i jego cechy charakterystyczne	97
7.2. Funkcjonowanie firmy-przemysłu w monopolu	97
7.3. Przychody monopolu i elastyczność	98
7.4. Równowaga monopolu	101
7.5. Rola czasu na rynku monopolu	105
8 Producenci na rynku niedoskonale konkurencyjnym: konkurencji monopolistycznej i oligopolistycznej	108
8.1. Cechy charakterystyczne przedsiębiorstwa i rynku konkurencji monopolistycznej	108
8.2. Funkcjonowanie przedsiębiorstwa na rynku konkurencji monopolistycznej	110
8.3. Rola czasu na rynku konkurencji monopolistycznej	111
8.4. Cechy charakterystyczne przedsiębiorstwa i rynku konkurencji oligopolistycznej	113
9 Rynki czynników wytwórczych	118
9.1. Rynek pracy: podaż pracy, popyt na pracę, równowaga rynkowa, wpływ polityki rządu i rola związków zawodowych	118
9.1.1. Podaż pracy	119
9.1.2. Czynniki wpływające na podaż pracy	119
9.1.3. Krzywa podaży pracy	120
9.1.4. Popyt na pracę	122
9.1.5. Krzywa popytu na pracę	124
9.1.6. Równowaga na rynku pracy	125
9.1.7. Rola związków zawodowych	126
9.1.8. Wpływ polityki rządu na rynek pracy	127
9.2. Rynek kapitałowy: kapitał rzeczowy i popyt na niego, a inwestycje, kapitał finansowy, czyli popyt i podaż funduszy kredytowych	128
9.2.1. Kapitał rzeczowy i inwestycje	128
9.2.2. Popyt na kapitał	129
9.2.3. Kapitał finansowy (popyt na fundusze kredytowe i ich podaż)	131
9.2.4. Funkcjonowanie giełdy [*dla dociekliwych]	134

III. Podstawy makroekonomii gospodarki otwartej

10 Funkcjonowanie gospodarki jako całości	142
10.1. Granica możliwości produkcyjnych i agregacja	142
10.1.1. Granica możliwości produkcyjnych	142
10.1.2. Agregacja	146
10.2. Główne problemy makroekonomiczne	149
10.3. Obieg okrężny dochodu i produktu w gospodarce	150
10.3.1. Najprostszy obieg okrężny	150
10.3.2. Obieg okrężny z rynkami finansowymi	152
10.3.3. Obieg okrężny z uwzględnieniem rządu	154
10.3.4. Obieg okrężny dla gospodarki otwartej	155
10.4. Produkt krajowy brutto (PKB) a produkt narodowy brutto (PNB)	157
11 Podstawowy model gospodarki AD-AS	171
11.1. Zagregowany popyt i jego zmiany	172

11.2. Zagregowana podaż i jej zmiany	176
11.3. Równowaga makroekonomiczna	182
12 Bezrobocie	186
12.1. Podstawowe pojęcia dotyczące rynku pracy	187
12.2. Podstawowe pojęcia dotyczące bezrobocia	187
12.3. Rodzaje bezrobocia	188
12.3.1. Bezrobocie cykliczne	188
12.3.2. Bezrobocie strukturalne	190
12.3.3. Bezrobocie frykcyjne	190
12.4. Bezrobocie w Polsce	190
13 Inflacja	196
13.1. Podstawowe pojęcia dotyczące inflacji	196
13.2. Przyczyny inflacji i jej rodzaje	198
13.2.1. Inflacja kosztowa	198
13.2.2. Inflacja popytowa	199
13.2.3. Inflacja popytowa i wzrost zagregowanego popytu	199
13.3. Mierniki inflacji – wielkości nominalne i realne	200
13.4. Konsekwencje inflacji	203
13.5. Inflacja w Polsce	204
14 Polityka fiskalna	208
14.1. Rola rządu i jego funkcje w gospodarce	209
14.2. Narzędzia polityki fiskalnej: wydatki rządowe i podatki, deficyt budżetowy	211
14.3. Wpływ polityki fiskalnej na wielkość produkcji i ceny w gospodarce	217
14.4. Polityka fiskalna w Polsce	219
15 Pieniądz, banki i polityka monetarna	224
15.1. Pieniądz i kreowanie pieniądza bankowego	224
15.1.1. Zdefiniowanie pieniądza i jego funkcje	224
15.1.2. Kreacja pieniądza bankowego	226
15.2. Rynek pieniężny: popyt i podaż pieniądza, równowaga rynkowa	231
15.3. Bank centralny i narzędzia polityki monetarnej	235
15.3.1. Bank centralny i jego funkcje	235
15.3.2. Polityka monetarna	236
15.3.3. Konsekwencje dla gospodarki spowodowane wyznaczaniem stopy procentowej	239
15.4. Konsekwencje stosowania polityki monetarnej	240
15.5. Polityka monetarna w Polsce	240
16 Ekonomia międzynarodowa	247
16.1. Handel międzynarodowy	247
16.1.1. Korzyści komparatywne	248
16.1.2. Korzyści wynikające z handlu międzynarodowego	249
16.1.3. Ograniczenia w handlu zagranicznym	253
16.2. Rynek walutowy	254
16.2.1. Kurs walutowy	254
16.2.2. Konieczność działania rynku walutowego	254
16.2.3. Popyt na waluty i podaż walut	255
16.2.4. Kurs równowagi	258
16.2.5. Stałe i zmienne kursy walutowe	258
16.3. Bilans płatniczy i równowaga zewnętrzna	260
16.4. Bilans płatniczy w Polsce	260
Odpowiedzi, czyli: zrozumiałem, czy nie?	264
Wykaz skrótów	265
Wykaz pojęć i terminów	266
Wykaz podstawowych pojęć w językach polskim, angielskim i niemieckim	276